

לשון הרע לחולות לשון הרע

ש	שִׁתְבּוֹן	Look into the matter and ascertain the truth
ת	תַּוְעֵלֶת [שִׁיכּוֹן לְתוּלָת]	Your intention must be to help/accomplish
ו	יְסַבֵּב [יִכּוֹל לְסַבֵּב בְּאוֹפֵן אַחֲרָן]	There is no other way to accomplish the desired Result
ק	קַו מִשְׁקוֹלָה [שְׁלָא יִגְדִּיל הַעֲוֹלָה]	Don't embellish or make out to be worse than it is
ה	הַדִּין [שְׁלָא יֵצֵא הַיּוֹק יוֹתֵר מִכְפֵּי הַדִּין]	The punishment should not be greater than what he deserves
ו	לִרְאָה [שִׁירָא בְּעַצְמָוֹן]	You must see it yourself
פ	פָּלוֹנִי הַוּכָה [שִׁוְכִיחַ אֶת פָּלוֹנִי מִתְחִילָה]	Rebuke the person first
ח		

א	אַנְיָרָאִתִּי	You must see it yourself
ב	בּוֹדֵאי עֲוֹלָה	Ascertain the truth
ג	גָּרוּה (חוּכָה)	Rebuke the person first
ד	דִּיוּק	Don't embellish or make worse
ה	הַתְּכוֹן לְתוּלָת	Intentions must be for the positive purpose
ו	וְאֵי אָפֵשֶׁר בְּאוֹפֵן אַחֲרָן	No other way to accomplish
ז	נִזְקָה	The punishment should not exceed what he deserves

בהתרגשות גדולה: "מ'طار נישט זאגן קיין ליאגנ. מ'طار נישט זאגן קיין ליאגנ. מ'طار נישט זאגן קיין ליאגנ!" ואסור להגיד שקר. אסור להגיד שקר. אסור להגיד שקר"). בר חור ג' פעמים על הדברים. ומוסיף בעל המעשה: נתקפת בפחד נורא, וימים רבים אמר בר אחותני פלצות בעקבות המאורע.

אברהם

^{אברהם} שמענו מהגה"צ רבינו שלמה וולבה שליט"א: באתי להזמין את ריבינו לסנדקאות אצל ברית מילה לבני. ואמר לי: "עס ווילט זאך זעהן די ישיבה". "מושתוקק הייתי לראות את הישיבה". לא ידעתי מה תשובה היא זו. يوم לפני הבirthה באתי ובקשתישוב, ושוב אמר: "עס ווילט זאך זעהן די ישיבה". הבנתי שנשמר לא להבטיח דבר!

לשון הרע 'لتועלת' – כיצד?

מספר אחד מגודלי ת"ח שליט"א: בזמנו למדנו בישיבה קבועצת בחורים שבאו מכפר הרואה, והיו צרייכים מדי פעם לדבר עםם ולהזקם בענייני דעתם והשכפות נגד דעותיהם של רבינו המזרחי. הלכנו שני בחורים מהישיבה אל החזו"א ושאלנו: האם מותר, לתועלת העניין, לבוזות תלמידי חכמים ולדבר בגנותם של אותם רבנים, ולא השיב. שוב שאלנו: הרי צרייכים אנו לדעת כיצד לדבר עמהם... ושוב לא ענה. לאחר שחוורנו פעם שלישי על שאלתינו, החל לחזור אותה מי אנחנו, היבן אנו לומדים, כמה זמן... ואז פתח דבריו ואמר: ה"חפץ חיים" כבר פסק שתלמיד חכם נקרא מי שיודע ללמידה וושׂב ולומד, אבל אדם שיודע ללמידה ואין תורהו אומנותו – אין לו שם 'תלמיד חכם'. אנשים כאלה, אף שיש להם 'משרות', הרי הם בעלי מקצוע בוגרים וסנדלים, ובזה שמקבל משכורת מהזעף הלאומי (בזמנו היה זה השם של הממשל הלאומי היהודי בא"י) עדין אין לו דין של 'תלמיד חכם'.

סבירנו לתומנו שהנה קיבלנו את התשובה לשאלתנו, אבל מיד הוסיף החזו"א: כל זה הוא מדין 'bijoyi תלמיד חכם', אבל האיסור של 'לשון הרע' נשאר... והמשיך ואמרה: לתועלת? אז אפשר לכם איך מדברים לשון הרע לתועלת. היה זה באסיפה הראשונה של יסוד אגוי, בה השתתף גם הגר"ח מבрисק וצ"ל. אחד הנואמים באותה אסיפה קם ודיבר נגד עסקן אחר, באמרו: הוא עשה בר וכך, ויצא מכשול כזה וכזה... קם הגר"ח ואמרה: אסור

It should hurt.
הurt it even when you speak
פָּנָא

לשנת באן, כי מדברים לשון הרע, ועוזב את האסיפה. ויוותר לא השתחף באסיפות של אגו".י. "מדוברים לשון הרע" ... הסביר החזו"א: מה היה באן הלשון הרע, הרי האסיפה הייתה לחולתמי אלא, הנואם זהה גם ודיבר בדרך של התנצלות. רואים אתם מה שקרה בಗל בך וכך... היה באן מעין שמחה לאיד. אילו היה גם ואומר: רבותי, רחמנות, אירע מכשול, בואו ונתקן את העניין – זה היה לחולתוי וגם בעניינו, הדגים לנו החזו"א את השפה והסוגנון כיצד עליינו לדבר עמם ולהשפיע עליהם, מתוך רצון בנה למדם השקפה אמיתית וידע תורה. (מפני בעל המעשה).

במצות כיבוד אב ואמ

א) **ספר הגרא"ח** וואלקין שליט"א: רבי דוד צבי זילברשטיין, היה ח"ז בדוחות נוראה, והיתה תקופה שהיה קשה לו להחזיק את הוריו שהגינו מלודז'. עקב בך היה בער ופניו היו נפולות. يوم אחד נסע ר' דוד צבי באוטובוס, ועלה שם ר' יעקב הלפרין ז"ל. תוך כדי שיחח עמו, שאל ר' יעקב: מדוע פניך נפולות? מוכרכה אתה לספר לי. ורד"צ השיבו: אין בידי כסף להחזיק את הורי... ר' יעקב שאל מיד: כמה עולה ארוחה חממה כל יום? ורד"צ חישב ונקב סכום. אמר לו ר' יעקב: תראה. אני מוכן להחזיק את הורייך, אבל בתנאי שאני אקבל שכיר המצווה ר' דוד צבי, שהיא יהודי ירא וחדר, השיבו: ברצוני להתיישב בעניין.

הוא נסע מיד לחזו"א, הציע בפניו את כל העניין, ושאל בדעת מה לעשות? השיבו רביינו: "מה השאלה, שתפסיתו שכיר המצווה? בשבייל הורים צריך להיות מוכנים אפילו לkapoz לגיהנום!" וחירק ואמר לו: להקב"ה יש מטפיק בשבייל ובשביל ר' יעקב!

ב) שמענו מהגרא"ר יעקב דוד איראם שליט"א: באלו תש"א נחלה אבי ז"ל עד מאר, וקיבלה מברך מהבית בשוויז, שבאו תיקף הביתה. (היה זה באמצע השיעור בישיבה, והمبرך הובא לידי ע"י הר"ר משה פרטמן). רצתי מיד אל החזו"א לשאול האם מחייב אני ליסוע לביתי. הוא עמד אז לצאת מביתו, התעכבר בפזרוזדור, והציג את השאלה. רביינו נעמד והרהר כמה רגעים, ולפתע נגע בראשו לצדדין (מוסיף בעל המעשה): היה לי או הרגשה שהעניין כבר לאחר המעשה). אחר כך שאל אותי: מה אתם כבר

יהיה לו נוק שיאמרו שאינו בעל בשرون, האם עציר לחשולה או מותר למספר בשבותו?

תשובות:

אחר הרפאים ספר וכותב על החזו"א שבצעירותו הי' חלש בקשרנותיו רק החפלל לה' ונעשה בעל כשרון. אבא זצ"ל ראה זאת וכתב ע"ז שקר ולשה"ר, הרי שזה לשחר'.

שאלה: הרי אבא לא הזכיר את החזו"א בעמידתו ומיל' הא?

תשובה: הוא הזכיר את האיש ולפי איך שהכiero, ראה שזה שקר.

נסעתי עם החזו"א להלויה של הגה"צ ר"א דושניצר זצ"ל והחزو"א אמר עלי שמעולם לא אמר שקר ולא בעם. ומיל' הא, אלא לפי איך שהכiero ידע שהוא לא יגיד שקר. החזו"א אמר לי שכשנכנס אדם אליו ומרבר עמו חמיש דקות, הרי הוא כבר מכירנו.

שאלה:

יא. מהו גדר ת"ח שהמספר לשחר' עלו נחשב כمبرוה ת"ת, אם ת"ח של הרטמ"א ביו"ד סימן רמ"ג או מי שמוחוק בת"ח?

תשובות:

הרי העניין משומם בזיהוי. ואם נחשב לת"ח זה בזיהוי ת"ח.

שאלה:

יב. הח"ח פסק בכלל "שאם אין המספר על → גניבה שקרתה מספר לחoulder - להציג הנוגל, אסור לו למספר. וא"כ תמיד יתכן

שאלה:

ז. האם מותר למלא מלחמה להעכור דו"ח על הכתה שחיתה אצלו בשנה שעברה למלא ממקבל את הכתה למדם?

תשובות:

יש בויה תועלת שידע איך לנוהג עמו ומורה וראי' ממה שמספרת התרבות על ישמעאל בתחילת והוא יחי פרא ארם, ולמה סיירה תורה זה בתחילת, כי צריך לידע איך לנוהג עמו.

שאלה:

ח. האם מותר למספר לשחר' על אדם שאינו מקפיד שמרבים עליו?

תשובות:

עיקר הרין מותר, אבל ללא תועלת לא ירכבה, כמו שלא ידבר אף על גוי, כדי שלא יורגן לדבר לשחר'.

שאלה:

ט. האם מותר למלא מלחמה לאבי הילד את כל הנעשה עמו, באופן שידוע שלא יעשה האב לבנו כלום אף אם ידע שאינו מתחנגן כראוי, וכן למשגיח או מג"ש?

תשובות:

מהיבין יודע, יתכן שכן תהי' תועלת, והמוציאין לדעת מהנעשה עמו.

שאלה:

י. האם מותר לומר על אדם שמו חלוש ואעפ"כ הוא מחמיר בתורה, באופן שאולי

תשובה: כי ראה שהוא פורץ לבן ה' צריך
לפרש הלבכות אלו.

שהכנם למספר איזו פניה בלבו בסיפור הרבר,
וא"ב לעולם או עכ"פ הרבה מאר פעמים לא
יהיה שיר להצלת הנזיק?

שאלות:

טו. הרגיל בסיפור לש"ר, האם הוא נפל לעדרות לכל עדות שבתורה כדי רשות?

תשובה:

It's ^{friend}
but also b/c of
other motives

השׁובן

- אם לא יודע חומרתו וחושב שמותר וכבר'
- כשר, אבל אם יודע חומרתו והתרותו
- אפשר שפיטול.

שאלה: מהו שווה לשם שנייה?

שאלות:

טז. האם מותר לומר על אברך בכלל שאין לו כספ או יש לחוש שמהנה בכספי?

תשובה:

שאלות

ז. מה הבדוק בין שי החזו"א לשיטת הח"ז
לענין קבלת לשוה"ר?

תשובה:

לא ידוע לי

שאלות

ית. מה הדרין בספק שוה יכול להביא תועלת
לחבריו וא"כ יוצא שם יתמר ולא ידבר,
הקל שלא הצל את חבריו?

תשובה:

מותר לספר גם בספק.

השובה: בוגם לזרכו ולזרכה זה בעיא בוגם
(ב"מ דף ל').

שאלות

יג. בתחילת הליאון כתב החרט מחרטב"ם שלושן הרע חמוץ מרכילות, ובתחילת הל' רכילות כתב החרט שרכילות גורמת להרוג הרבה נפשות מישראל ועל לשחר' לא כח עניין ב"כ חמוץ?

אוצר הרחכמה

גם לשחר הרוגת נפשות, והח"ח כ"כ ברכילות כיוון שהוא קל יותר צריך לחזק הדרב יומח

שאלה

**יד. למה הטער והב"י לא דיברו מהל' לשח"ר
כפי שהרמב"ם דיבר?**

תשובה:

הרברים כ"ב פשוטים שלא רואו צורך להאריך כזה, גם ואהבת לרענן מוקן לא כתבו טוש"ע.

שאלה: اي זה כ"ב פשוט, איך ה"ח"ה עשה
שו"ע שלם ע"ז?

